

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 101/2025-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Rímskokatolícka cirkev, Rožňavská katedrálna kapitula**, Námestie baníkov 27/4, Rožňava, zastúpenej JUDr. Jurajom Dziakom, advokátom, Vajanského 26, Prešov, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/64/2024 z 5. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor“) označeným uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie mestského súdu o nariadení zabezpečovacieho opatrenia. Navrhuje toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiada náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka je v konaní pred všeobecnými súdmi v postavení žalovanej v konaní o zaplatenie 598 190,01 eur z titulu náhrady škody. Žalobca uplatnený nárok zakladá na tvrdení, že mu v období od 1. novembra 2020 do 31. decembra 2022 vznikla škoda z dôvodu, že bol obmedzený vo výkone svojich práv a počas uvedenej doby mohol realizovať len nevyhnutné činnosti v lesných porastoch, pričom k obmedzeniu činnosti malo podľa žalobcu dôjsť na základe zavádzajúceho návrhu sťažovateľky na zmenu obhospodarovateľa lesa. Predmetná vec je vedená na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 33Cb/5/2024.

3. Podaním doručeným mestskému súdu 21. februára 2024 žalobca navrhol nariadenie zabezpečovacieho opatrenia – záložného práva na zabezpečenie ním tvrdenej pohľadávky na náhradu škody, a to na nehnuteľnostiach vo vlastníctve sťažovateľky vedených na [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ]. Žalobca v návrhu okrem iného konštatoval, že listinnými dôkazmi má byť preukázaná obava, že prípadná exekúcia žalovanej pohľadávky bude ohrozená, pretože medzi sťažovateľkou ako žalovanou a Rímskokatolíckou cirkvou, Biskupstvom Rožňava malo dochádzať na základe cirkevnej podriadenosti štatutára sťažovateľky biskupovi k svojvoľným prevodom majetku „podľa potrieb“ cirkevných organizácií, a to dokonca na základe jednostranného rozhodnutia tretej osoby, ktorá nie je štatutárnym orgánom sťažovateľky. Žalobca argumentoval rozhodnutím biskupstva o delimitácii nehnuteľného majetku č. 1959/2020 z 9. júla 2020, na základe ktorého k takémuto odňatiu nehnuteľného majetku sťažovateľky v minulosti aj došlo.

4. Mestský súd Košice uznesením č. k. 33Cb/5/2024-306 zo 4. marca 2024 zriadil záložné právo na nehnuteľnostiach zapísaných na [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ] pre účely zabezpečenia pohľadávky na náhradu škody. Mestský súd konštatoval, že otázka ohrozenia exekúcie je otázkou objektívnou, obava musí byť reálna a musí hroziť bezprostredne, čo v danom prípade bolo osvedčené tým, že rozhodnutím o delimitácii nehnuteľného cirkevného majetku č. 1959/2020 z 9. júna 2020 Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Rožňava odňala majetok sťažovateľke (bod 21). Na základe uvedeného považoval za preukázané, že takáto hrozba tu je a je umocnená aj výškou pohľadávky. Tiež zdôraznil, že na strane žalobcu sa zabráni možnej škode alebo inej ujme a zároveň na strane sťažovateľky nenastáva nenávratný stav a prípadný výkon záložného práva môže nastať až po právoplatnom priznaní nároku uplatneného predmetnou žalobou (bod 23).

5. Proti zabezpečovaciemu opatreniu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom poukázala na skutočnosť, že k delimitácii majetku došlo tri roky pred začatím súdneho sporu a v čase, keď vzťahy medzi žalobcom a sťažovateľkou neboli vyhrotené a neprebíhal medzi nimi žiaden spor. Sťažovateľka poukázala aj na skutočnosť, že žalobca dlhodobo podnikal rôzne kroky, ktorými sa snažil získať nehnuteľnosti (lesy) do svojho výlučného vlastníctva. Sťažovateľka taktiež poukázala na uznesenie o vznesení obvinenia z 3. februára 2022 vyšetrovateľom PZZ NAKA – odboru východ konateľovi žalobcu pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, v ktorom sa konštatoval úmysel osôb získať vlastníctvo lesných pozemkov uvedených na [REDAKOVANÉ], kat. územie [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka tiež namietala, že v konaní predložený znalecký posudok, ktorý mal podľa žalobcu osvedčovať jeho pohľadávku, nemá ani obligatórne náležitosti, a tiež poukázala na to, že znalkyňa vypracovala znalecký posudok v odvetví, v ktorom nebola zapísaná do zoznamu znalcov. Podľa sťažovateľky nie je možné prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia poskytnúť ochranu zjavne neodôvodnenému alebo neexistujúcemu nároku (poukazujúc na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/78/2021). Poukázala aj na to, že obava, že exekúcia bude ohrozená, nie je ani reálna, ani bezprostredná. Sťažovateľka dala do pozornosti, že samotné uplatnenie pohľadávky na súde a ani jej výška podľa súdnej praxe nie sú dôvodom na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (poukazujúc na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/77/2022). Tiež sťažovateľka uviedla, že v k. ú. [REDAKOVANÉ] vlastní mnohé iné nehnuteľnosti, a tak je vylúčené, aby bola exekúcia ohrozená. Poukázala aj na rozhodnutie

Okresného súdu Rožňava č. k. 6C/31/2021-1264 z 21. marca 2024, v ktorom okresný súd, rozhodujúc o identickom návrhu žalobcu voči sťažovateľke na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, rozhodol tak, že návrh žalobcu zamietol.

6. Krajský súd v Košiciach napadnutým uznesením uznesenie mestského súdu, ktorým nariadil zabezpečovacie opatrenie, potvrdil. Podľa krajského súdu žalobca osvedčil obavu z ohrozenia exekúcie tým, že jednostranným rozhodnutím o delimitácii nehnuteľného majetku došlo k bezodplatnému odňatiu nehnuteľného majetku žalovaného, čím došlo k zníženiu majetku žalovaného. Podľa krajského súdu sťažovateľka nespochybnila obavu žalobcu, že by v priebehu tohto sporu nemohlo dôjsť zo strany biskupstva k opätovnému jednostrannému rozhodnutiu o delimitácii ostatného, prípadného všetkého majetku žalovaného, a to bezodplatne. Krajský súd je toho názoru, že nariadením zabezpečovacieho opatrenia nedôjde k závažnému zásahu do práv žalovaného, pretože zabezpečovacie opatrenie má slúžiť výhradne na zabezpečenie prípadných budúcich nárokov žalobcu a samotný výkon záložného práva môže nastať až potom, keď zabezpečená pohľadávka bude zo strany súdu právoplatne judikovaná. Pokiaľ by v prípade úspechu žalobcu v spore nedošlo k úspešnému vymoženiu jeho pohľadávky, takýto následok by – vzhľadom na osvedčenú hodnotu zabezpečovanej pohľadávky – bol ťažko napravitel'ny. Naproti tomu zriadenie záložného práva nepredstavuje taký závažný zásah do práv žalovaného, ktorý by bol porovnateľný s prípadnou ujmou na právach žalobcu. Tiež zdôraznil, že nariadené zabezpečovacie opatrenie nezasahuje neprimeraným spôsobom do práv žalovaného a neobmedzí ho nad nevyhnutnú mieru, keďže v právnom vzťahu medzi stranami sporu nejde o úpravu vo svojich dôsledkoch konečnú, ale ide o úpravu predbežnú (dočasnú), pričom žalovanému napriek zabezpečovaciemu opatreniu zostáva zachované právo na užívanie dotknutých nehnuteľností, a okrem toho žalovaný vo svojom odvolaní ani netvrdil, že má v úmysle predmetné nehnuteľnosti scudziť alebo zaťažiť právami tretích osôb, a preto aj z hľadiska zásady proporcionality žalovaný môže znášať takéto dočasné obmedzenie. Vo vzťahu k nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, bol krajský súd toho názoru, že jeho existencia je osvedčená. Podľa krajského súdu žalobca pohľadávku špecifikoval určito, jasne a zrozumiteľne a pre účely nariadenia zabezpečovacieho opatrenia ho možno považovať za osvedčený. Zdôraznil, že dočasnou úpravou sa neprejudikujú práva a povinnosti sporových strán.

II.

Sťažnostná argumentácia

7. Uznesenie krajského súdu napadla sťažovateľka touto ústavnou sťažnosťou, pretože iný opravný prostriedok proti nemu už nie je prípustný. Namietané porušenie práva na spravodlivý proces vidí v dvoch rovinách. Po prvé, dôvody, na ktorých krajský súd založil napadnuté uznesenie, popierajú pravidlá logiky, pričom tieto dôvody sú jednostranné a v rozpore s princípom spravodlivosti, a preto je rozhodnutie arbitrárne, porušuje princíp právnej istoty a predvídateľnosti. Po druhé, krajský súd sa nevysporiadal s odvolacou argumentáciou sťažovateľky o neosvedčení dôvodnosti a trvania nároku žalobcu, o absencii bezprostrednosti a reálnosti hrozby, že bude exekúcia ohrozená, ani nijako nereflektoval rozhodnutie okresného súdu č. k. 6C/31/2021-1264 z 21. marca 2024, ktorým tento súd totožný návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol.

8. Vo vzťahu k prvej rovine námietok sťažovateľka uvádza, že v odvolaní napádala danosť uplatneného nároku, ktorý žalobca preukazoval znaleckým posudkom, ktorý však ako jediná listina

preukazujúca nárok neobsahovala žiadnu listinu, z ktorej by žalobca vyvodzoval uplatnenú sumu a mohla by objektivizovať závery znalkyne. V tomto kontexte poukazuje na nález sp. zn. III. ÚS 458/2022 (publ. v ZNaU pod č. 49/2022), podľa ktorého osvedčenie nároku znamená osvedčenie danosti práva, ktorému sa poskytuje ochrana. Sťažovateľka tiež poukazuje na to, že ak má byť hrozba bezprostredná a reálna, tak žalobcom tvrdená delimitácia spred troch rokov tieto atribúty nespĺňa. Od začatia konania žalobca neidentifikoval žiadne konanie sťažovateľky, ktoré by mohlo vzbudzovať obavu z ohrozenia exekúcie. Takisto poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/80/2024 zo 17. júna 2024, ktorý medzičasom (po vydaní napadnutého uznesenia) potvrdil rozhodnutie okresného súdu č. k. 6C/31/2021-1264 z 21. marca 2024, ktorý v obdobnej veci tých istých sporových strán návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol. Tiež poukazuje na to, že krajský súd sa v napadnutom uznesení s už uvedeným uznesením okresného súdu nevysporiadal (poukazujúc na nález ústavného súdu publ. v ZNaU pod č. 12/2019).

9. K druhej rovine námietok uvádza, že krajský súd sa nezaoberal jej argumentáciou o tom, že nárok žalobcu nebol osvedčený. Bez povšimnutia ostali tvrdenia, že sťažovateľka vlastní v k. ú. Vyšné Slovinky aj iné nehnuteľnosti.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. sp. zn. IV. ÚS 245/2022 a, prihliadajúc na závery tohto nálezu, zastáva názor, že v napadnutom rozhodnutí nie je daný rozpor skutkových okolností a právnych argumentov s pravidlami formálnej logiky, resp. iné nedostatky, ktoré by svojou intenzitou porušovali niektoré zo základných práv a slobôd. Napadnuté uznesenie dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a je aj v súlade s § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Poukazuje na jednotlivé body svojho rozhodnutia, z ktorých jednoznačne vyplýva splnenie predpokladov pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ako aj osvedčenie obavy, že exekúcia bude ohrozená, ktorú súd videl v krokoch sťažovateľky v rámci delimitácie, a v kontexte preukázania tejto obavy poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/144/1997 .

11. Ak sťažovateľka spolu s podaným odvolaním predložila odvolaciemu súdu aj iné rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 6C/31/2021 z 21. marca 2024, ktorým bol v obdobnom prípade návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietnutý, odvolací súd vzhľadom na neprávoplatnosť a predbežnosť tohto rozhodnutia a neviazanosť výrokom tohto rozhodnutia podľa § 193 CSP na dotknuté rozhodnutie nemohol prihliadať.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Zúčastnená osoba považuje napadnuté rozhodnutie dostatočne odôvodnené a rešpektujúce práva obidvoch strán. Aj zúčastnená osoba poukazuje na možnosť sťažovateľky zbavovať sa majetku bezodplatne, s poukazom na kanonické právo a rozhodnutie biskupa, ktoré ani nie sú v zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka právnym titulom. Napadnuté rozhodnutie len zachováva súčasný stav a chráni práva oboch strán sporu. Zúčastnená osoba ako žalobca nezískava žiadnu

výhodu, ale sa len snaží zakonzervovať súčasný stav a poukazuje na to, že nárok podložila znaleckým posudkom, ako aj návrhom na kontrolný znalecký posudok. Vo vzťahu k argumentácii rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 6C/31/2021 je toho názoru, že krajský súd nemusí prihliadať na neprávoplatné rozhodnutia iných súdov. Poukazuje na judikatúru ústavného súdu, na základe ktorej ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k preskúvaniu neodkladných opatrení je zdržanlivý, a to najmä preto, lebo úprava práv a povinností na ich základe nie je konečná. Žiada, aby súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel.

III.3. Vyjadrenie sťažovateľky:

13. Sťažovateľka zotrúva na svojich doterajších argumentoch. Vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 6C/31/2021 sťažovateľka upriamuje pozornosť na skutočnosť, že krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí v odôvodnení s týmto rozhodnutím nevysporiadal. Krajský súd sa ďalej nevysporiadal s absenciou bezprostrednej a reálnej obavy o ohrození exekúcie a takisto sa nevysporiadal s absenciou náležitostí znaleckého posudku, ktorý je jedinou listinou, z ktorej má nárok žalobcu vyplývať. Sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. US 424/2024 (bod 55). Zdôrazňuje, že od začiatku konania žalobca nepoukázal na žiadne konanie, na základe ktorého by mohlo dôjsť k ohrozeniu prípadnej budúcej exekúcie.

IV.

Právne posúdenie ústavnej sťažnosti

14. Posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného (zabezpečovacieho) opatrenia je primárne vecou všeobecných súdov. K ústavným sťažnostiam, v ktorých sa namieta porušenie ústavných práv rozhodnutím o týchto opatreniach, ústavný súd pristupuje zdržanlivo. Nielen preto, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Zasiahnúť do týchto rozhodnutí možno iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno konštatovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

15. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že nie je opodstatnená. Účelom zabezpečovacieho opatrenia je zvýšiť vymožitelnosť peňažnej pohľadávky a obmedziť priestor dlžníka na zbavenie sa majetku, ktorý by inak bolo možné postihnúť exekúciou. Zabezpečovacie opatrenie tak má zabezpečiť reálnu vykonateľnosť súdneho rozhodnutia a odvrátiť možnosť zmarenia exekúcie. Hrozba zmarenia exekúcie nemusí vyplývať len z aktuálnej vyvíjanej aktivity dlžníka, ale aj z iných okolností, z ktorých vyplýva reálna hrozba zbavenia sa majetku v budúcnosti. Existenciu obavy z ohrozenia exekúcie je preto potrebné vnímať v širšom kontexte.

16. Vzhľadom na to, že zabezpečovacím opatrením síce dochádza k obmedzeniu dlžníka zriadením záložného práva, toto obmedzenie je v porovnaní s predbežným opatrením podľa Občianskeho súdneho poriadku miernejšie. Dlžníkovi sa nezakazuje disponovať s nehnuteľnosťou, môže

ju poskytnúť na užívanie tretej osobe, napr. prenajímať a pod. Tomuto menšiemu zásahu do práv dlžníka by mala potom korešpondovať adekvátne ochrana veriteľa.

17. Súd takisto musí zohľadniť zásadu primeranosti (proporcionality), čo znamená, že zásah do majetkových pomerov dlžníka musí byť vyvážený s ochranou veriteľa. Treba pamätať, že ochrana priznaná zabezpečovacím opatrením môže byť účinná iba v prípade jej včasného nariadenia. Ak by mal žalobca čakať na okamih, kedy bude bez pochyb zjavné, že žalovaný sa už začal zbavovať majetku, a tým znižovať hodnotu svojho exekúciou postihnuteľného majetku, takáto ochrana by sa mohla minúť svojim účinkom. V prípadoch nakladania s vlastníckym právom k nehnuteľnostiam totiž treba zobrať do úvahy predovšetkým to, že ak by žalovaný ako povinný už urobil právny úkon smerujúci k zbaveniu sa vlastníctva, nie je tu prakticky žiadny rýchly a efektívny prostriedok schopný zabrániť, aby došlo aj k evidencnej zmene vlastníckeho práva zápisom v katastri nehnuteľností. Práve preto len samotné uskutočňovanie faktických úkonov smerujúcich k zbavovaniu sa majetku povinnej osoby nemá samo osebe na potrebu nariadenia zabezpečovacieho opatrenia zásadný vplyv a ich absencia nemôže byť jediným kritériom pre hodnotenie splnenia podmienok pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

18. Uvedenými úvahami sa ústavný súd riadil v konaní o tejto ústavnej sťažnosti. Názor všeobecných súdov, že obavu z ohrozenia exekúcie môže vyvolať aj samotná budúca možnosť prevodu majetku sťažovateľky bez primeranej náhrady (dokonca bezodplatne), ktorá sa už realizovala v minulosti práve na základe vzťahov upravených kánonickým právom, nie je arbitráry. Treba pripustiť, že ak už dlžník podniká kroky smerujúce k prevodu (podá návrh na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností), z časového hľadiska nemusí veriteľ vždy dosiahnuť skoré zriadenie záložného práva. Rozhodujúcou bola aj skutočnosť, ktorú zohľadnil aj krajský súd, že zriadením zabezpečovacieho opatrenia nehrozí sťažovateľke vznik neprimeranej ujmy. V tomto smere je relevantný argument o proporcionalite, teda rovnováhe medzi právom jednej strany, ktorému sa poskytuje ochrana, a obmedzením druhej strany. V tomto prípade sa cieľ zabezpečovacieho opatrenia dosiahol bez neprimeraných zásahov do práv sťažovateľky. Napokon, v prípade, že sťažovateľke zabezpečovacím opatrením vznikne škoda, CSP rieši aj túto situáciu možnosťou domáhania sa nároku na náhradu škody (§ 344 v spojení s § 340).

19. Pri posudzovaní osvedčenia nároku žalobcu v tomto konaní sťažovateľka odkazuje na znalecký posudok, ktorý podľa nej nepreukazuje nárok žalobcu. Jej námietka tak smeruje už k hodnoteniu konkrétneho dôkazu, čo nie je v právomoci ústavného súdu, avšak aj všeobecný súd posudzuje dôkazy len v rovine osvedčenia nároku. Navyše, neopodstatnenosť nároku žalobcu nebola v nadväznosti na tento dôkaz ani bližšie odôvodnená. Preto sa nejaví úvaha krajského súdu ako excesná, ak v tejto fáze považuje nárok za aspoň osvedčený v tom zmysle, že spĺňa aspoň formálne náležitosti uplatneného nároku, ktorého dôvodnosť je však závislá na hodnotení dôkazov. Ústavný súd však zdôrazňuje, tak ako to zdôraznil aj krajský súd, že ani rozhodnutie o tejto ústavnej sťažnosti, ani rozhodnutie všeobecných súdov o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia nie je v žiadnom prípade prejedikovaním rozhodnutia o nároku, o ktorom môže byť rozhodnuté až po vykonaní dokazovania, a to či už v prospech sťažovateľky, alebo v prospech žalobcu. Takisto toto rozhodnutie nijako neprejedikuje ani nevyjadruje záver o možnej existencii väd dôkazu, čo sa však zistí až po vykonanom dokazovaní.

20. Vo vzťahu k sťažovateľkinej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia ústavný súd uvádza, že táto tiež nie je dôvodná. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry ústavného súdu implikované aj v čl. 46 ods. 1 ústavy. Práve odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd dostatočne objasnil, prečo považoval za naplnenú podmienku obavy z budúcej exekúcie, vysvetlil, že zohľadnil aj skutočnosť, že ide o pohľadávku v značnej výške, ako aj to, že zriadením zabezpečovacieho opatrenia nedôjde k neprimeranému (neznesiteľnému) zásahu do práv sťažovateľky. Nevysporiadanie sa s rozhodnutím okresného súdu č. k. 6C/31/2021-1264 z 21. marca 2024 mu takisto nemožno vyčítať, pretože išlo o rozhodnutie neprávoplatné, ktoré bolo predmetom prieskumu na odvolacom súde, o ktorom odvolací súd rozhodol až po vydaní napadnutého uznesenia. Iste by bolo vhodné, ak by sa konajúci súd v napadnutom rozhodnutí k tomuto rozhodnutiu, hoci neprávoplatnému, vyjadril, avšak absencia takéhoto vyjadrenia nemá v tejto konkrétnej veci ústavnoprávny rozmer.

21. Ústavný súd pri posudzovaní obavy z ohrozenej exekúcie (§ 325 ods. 1 v spojení s § 344 CSP) nevzhladol zásah do sťažovateľkiných ústavných práv. Je toho názoru, že výklad splnenia predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia posúdil krajský súd v prípustných medziach výkladu. Civilný sporový poriadok v tomto smere nedáva súdom jednoznačnú odpoveď na otázku, či pod pojmom obava z ohrozenia exekúcie sa má na mysli to, že len aktuálne dochádza ku krokom, ktoré ohrozujú exekúciu, alebo to, že k týmto krokom môže dôjsť v budúcnosti, alebo či pod pojem obava z ohrozenia exekúcie možno zahrnúť aj to, že dlžník jednoducho dlhodobo svoj splatný dlh neuhradil, či to, že má aj iných veriteľov, ktorým dlhy neuhrádza, príp. iné okolnosti. Posúdenie splnenia predpokladov na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je preto otázkou interpretácie súdu. Treba zdôrazniť, že úlohou ústavného súdu nie je posudzovať právne posúdenie veci všeobecným súdom ako celok, v celej jeho šírke. Rola ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti je obmedzená len na posúdenie súladu interpretácie všeobecného súdu s ústavou, teda či nejde o interpretáciu arbitrárnu, teda excesnú.

22. Aj v tejto veci sa ústavný súd ocitol pod rúškom posudzovania ústavnosti v postavení interpreta podústavného práva. Výklad jednoduchého práva je však výsadou všeobecných súdov. V prípade, že proti určitým rozhodnutiam nie sú prípustné mimoriadne opravné prostriedky, o ktorých rozhoduje najvyšší súd, musia všeobecné súdy aj v týchto prípadoch dbať na potrebu zjednocovania právnych názorov, ktoré sa pre neprípustnosť ďalších opravných prostriedkov tvoria „len“ na úrovni, v tomto prípade, krajských súdov. V Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky sa môžu zverejňovať okrem iného aj stanoviská jednotlivých kolégií, ale aj rozhodnutia súdov nižších inšancií. Zverejňovanie stanovísk kolégií prichádza do úvahy vtedy, ak došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov kolégia alebo dvoch alebo viacerých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa (čl. 4 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu SR publikovaný pod č. 200/2016 Z. z.). Zverejňovanie rozhodnutí súdov nižších inšancií má význam práve tam, kde sa kvôli neprípustnosti opravného prostriedku rozhodovanie o určitej právnej otázke nemôže dostať či už na krajský, alebo najvyšší súd.

Publikáciou rozhodnutia v zbierke sa právny názor môže stať prvkom hľadania stabilných odpovedí na otázky, ktoré nemožno pre neprípustnosť opravných prostriedkov vyriešiť rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní. Je preto vhodné využívať dostupné mechanizmy v rámci sústavy všeobecných súdov, a to buď vydávaním stanovísk jednotlivých kolégií, alebo publikovaním rozhodnutí súdov nižších inšancií. Je potom najmä na okresných a krajských súdoch, aby iniciovali zjednotenie niektorým z týchto spôsobov. Využitie týchto možností je spôsobilé viesť k zjednoteniu výkladu na úrovni všeobecného súdnictva bez toho, aby bol ústavný súd núdzovou a systém všeobecného súdnictva nevhodne preskakujúcou inštanciou (pozri aj III. ÚS 405/2022, body 20 – 23 a III. ÚS 60/2022, bod 11).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2025

Robert Šorl
predseda senátu